

87

СТ А Н О В И Щ Е
на Министерския съвет на Република България
по
конституционно дело № 13 от 1995 година

С определение от 25 юли 1995 г. по конституционно дело № 13 от 1995 г. е допуснато за разглеждане искането за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 3, ал. 2 от Закона за държавния бюджет на Република България /ДВ, бр. 48 от 1995 г./ и на чл. 25 от Закона за съдебната власт, както и за задължително тълкуване на конституционните текстове, които определят организацията и статута на Висшия съдебен съвет в системата на държавните органи с оглед на бюджетната му издръжка /чл. 129, ал. 1 и 2, 130 и 131 във връзка с чл. 117, ал. 2 и 3/ от Конституцията на Република България, като Министерският съвет е конституиран като страна по делото. Във връзка с това изразяваме следното становище:

Необходимо е допълнително да се повдигне въпроса за процесуална допустимост на искането на главния прокурор. Конституционните норми визирани в искането нямат за предмет финансирането на Висшия съдебен съвет и не биха могли да бъдат тълкувани в тази връзка. Финансирането е част от организацията и дейността на Висшия съдебен съвет, които е предвидено да се регламентират със закон /чл. 133 от Конституцията/.

Разпоредбата на чл. 3, ал. 2 от Закона за държавния бюджет на Република България за 1995 г. и на чл. 25 от Закона за съдебната власт

имат за предмет правното регулиране на начина на организация и административното обслужване на Висшия съдебен съвет и съответно на това на неговата бюджетна издръжка. Въпросът за установяването на друг начин на административното му обслужване и съответно предоставяне на бюджетните средства е въпрос, който изрично е предвидено да се регламентира със закон.

Предвид изложеното становището ни е, че горните въпроси повдигнати за разглеждане и решаване от главния прокурор пред Конституционния съд са процесуално недопустими.

При положение, че Конституционният съд прецени, че в случая са налице условията на чл. 149, ал. 1, т. 1 и 2 от Конституцията на Република България моля да се има предвид и следното:

I. По искането за задължително тълкуване на разпоредбите на чл. 129, ал. 1 и 2, 130 и 131 от Конституцията на Република България относно организацията и статута на Висшия съдебен съвет с оглед на бюджетното му финансиране..

Според приетото в мотивите на Решение № 8 от 15.09.1994 г. по конституционно дело № 9 от 1994 г. на Конституционния съд, Висшият съдебен съвет е "специфичен съдебен орган с точно определени административни и организационни правомощия". Съгласно чл. 133 от Конституцията, организацията и дейността на Висшия съдебен съвет се урежда със закон. Законът за съдебната власт създава правна уредба и точно определя административните и организационни правомощия на Висшия съдебен съвет. Функциите на Висшия съдебен съвет не са разпоредителни. Той взема решение за назначаване, повишаване и пр. на съдии, прокурори и следователи, но те се назначават от главния

прокурор, директора на Националната следствена служба, министъра на правосъдието /чл. 30, ал. 3 от ЗСВ/.

Той определя съдиите, но заповеди се издават от министъра на правосъдието /чл. 30, ал. 3 от ЗСВ/. Той предлага проектобюджета на съдебната власт, но след гласуването му от Народното събрание, бюджета се изпълнява самостоятелно от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, министъра на правосъдието - за останалите съдилища, Главна прокуратура и Националната следствена служба /чл. 196, ал. 1 от ЗСВ/.

Следователно, съгласно Конституцията на Република България и Закона за съдебната власт, Висшия съдебен съвет не е орган със собствена администрация, не е юридическо лице и не може да има свой отделен бюджет. Ако се приеме обратното, означава, че Висшия съдебен съвет следва да има собствен апарат, включително за изпълнение на бюджета. Съществуващото положение, средствата за Висшия съдебен съвет да се обслужват от отдел "Административно обслужване на Висшия съдебен съвет" на Министерството на правосъдието, е единствено възможното и законосъобразно решение. При това няма конституционна норма, която да повелява друга законова уредба. Противното би означавало създаване на някакъв супер орган на съдебната власт, който да изземе функциите на председателя на Върховния съд, на главния прокурор, на директора на Националната следствена служба и на министъра на правосъдието. Очевидно не такъв е замисъла на Конституцията на Република България.

II. По искането за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл. 3, ал. 2 от Закона за държавния бюджет на Република България и на чл. 25 от Закона за съдебната власт.

Конституцията на Република България предвижда принципно нова уредба на структурите на съдебната власт, като изрично повелява организацията и дейността на Висшия съдебен съвет да се уреди със закон.

Законът за съдебната власт съдържа детайлна регламентация на тези правомощия. В него Висшия съдебен съвет не е определен като разпоредител на бюджетните средства по смисъла на Закона за съставяне и изпълнение на държавния бюджет. Напротив съгласно чл. 25 от Закона за съдебната власт административното обслужване на Висшия съдебен съвет е предвидено да се осъществява чрез Министерството на правосъдието. Това "обслужване" обхваща и извършването на всички плащания.

Член 25 от Закона за съдебната власт не противоречи на Конституцията. Неколкократно други разпоредби от този закон са атакувани като противоконституционни. Разпоредбата на чл. 25 от закона е действаща и Закона за държавния бюджет за 1995 г. е съобразен с тази разпоредба, която е задължителна по силата на чл. 4, ал. 1 от Конституцията.

След като Висшият съдебен съвет със Закона за съдебната власт не е определен като разпоредител с бюджетни средства по смисъла на Закона за съставяне и изпълнение на държавния бюджет не може с основание да се твърди, че чл. 3 от Закона за държавния бюджет на Република България за 1995 г. противоречи на Конституцията. Финансовият план на държавата съдържа само разпределенията на

средствата между разпоредителите с бюджетни средства. В тази връзка чл. 3, ал. 2 регламентира разпределението на бюджетните разходи между органите на съдебната власт. В нормата като разпоредители на бюджетни средства за визирани - съдилищата, Главна прокуратура, Върховния съд /Върховен касационен съд и Върховен административен съд/ и Националната следствена служба.

Висшият съдебен съвет не е посочен и като опосредяващ орган по отношение бюджета на съдебната власт в това разпределение. Съгласно чл. 196, ал. 1, изр. 1 от Закона за съдебната власт нему са възложени функциите по съставяне, разпределение и контрол на бюджета на съдебната власт, но не и по изпълнението му. Изрично в изр. 2 на ал. 1 на чл. 196 е регламентирано, че изпълнението на бюджета се извършва самостоятелно от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Министерството на правосъдието - за останалите съдилища, Главна прокуратура и Националната следствена служба. Доколкото в закона на Висшия съдебен съвет не са възложени функции по изпълнение на бюджета, то същия не може да се приеме, че е разпоредител с бюджетните средства на съдебната власт по смисъла на Закона за съставяне и изпълнение на държавния бюджет. Законодателят е възприел категорично, че правомощията на Висшия съдебен съвет по разпределение на бюджетните средства се реализират при съставяне на проектобюджета на съдебната власт, който се предлага от Висшия съдебен съвет /чл. 196, ал. 1, изр. 2 от ЗСВ/..

Конституционните принципи заложили в ал. 2 и 3 на чл. 117 от Конституцията, че съдебната власт има самостоятелен бюджет не са накърнени. Нещо повече те са изрично заложили в разпоредбата на чл. 3

от Закона за държавния бюджет на Република България за 1995 година. Не може да се приеме, че нормата на ал. 2 на чл. 3 от този закон накърнява разпоредбата на чл. 8 от Конституцията, която прогласява разделението на държавната власт, след като бюджета на органите на съдебната власт е регламентиран и се изпълнява самостоятелно

Разпоредбите на чл. 129, чл. 130 и чл. 131 от Конституцията определят правомощията на Висшия съдебен съвет и нямат отношение към искането за обявяване като противоконституционна нормата на чл. 3, ал. 2 относно формата на разпределението на бюджетните средства. Доколкото за обезпечаване изпълнението на тези правомощия са необходими средства не е взето предвид, че такива средства са предвидени съобразно чл. 25 от Закона за съдебната власт, който както отбелязахме по-горе не е третиран като противоконституционен, и е задължителен по силата на чл. 4, ал. 1 от Конституцията. При това изложеното в мотивите за липса на служител /секретар-протоколист/ за средства на командировъчни на Висшия съдебен съвет е във връзка с организацията на административното обслужване, а не е въпрос на конституционносъобразност на нормите на чл. 3, ал. 2 от Закона за държавния бюджет и чл. 25 от Закона за съдебната власт.

Предвид гореизложеното, становището ни е, че искането за задължително тълкуване на визираните конституционни норми и това за обявяване като противоконституционни разпоредбите на чл. 3, ал. 2 от Закона за държавния бюджет на Република България за 1995 г. /ДВ, бр. 46 от 1995 г./ и на чл. 25 от Закона за съдебната власт не следва да бъде уважено.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: _____